

ACTIVITEITENPLAN EN
ONTHEFFINGSAANVRAAG

PLANGEBIED VLIERTUIN

TE WINTERSWIJK

GEMEENTE WINTERSWIJK

- * Bodem
- * Waterbodem
- * Water
- * Archeologie
- * Ecologie
- * Milieu

Ecologie

Activiteitenplan en ontheffingsaanvraag plangebied Vliertuin te Winterswijk in de gemeente Winterswijk

Opdrachtgever	Gemeente Winterswijk Postbus 101 7100 AC Winterswijk
Project	WIN.GEM.ECO3
Rapportnummer	13126340
Versienummer	C1
Status	Conceptrapportage
Datum	24 februari 2014
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. E.R. Witter
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ir. J. Mos
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA.....	2
	2.1 Locatiegegevens en huidige situatie	2
	2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	3
	2.3 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie	4
	2.4 Deskundige begeleiding	5
3	VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE	5
4	VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING.....	7
	4.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering	7
	4.2 Doel en belang van de activiteiten.....	8
	4.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten	8
	4.4 Alternatieven.....	8
	4.5 Wettelijk belang van de ingreep	8
5	ANALYSE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN.....	9
	5.1 Inleiding	9
	5.2 Laatvlieger	9
	5.3 Gewone dwergvleermuis	13
	5.4 Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen.....	14
	5.5 Zorgvuldig handelen en zorgplicht.....	14
6	EFFECTEN VAN DE MAATREGELEN	15
	6.1 Effecten op korte termijn op beschermde soorten.....	15
	6.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding.....	15
	6.3 Verbodsbepalingen Flora- en faunawet	16
7	SAMENVATTING.....	17

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Winterswijk opdracht gekregen voor het begeleiden van een ontheffingsaanvraag in het kader van artikel 75c van de Flora- en faunawet ten behoeve van de voorgenomen ontwikkelingen in bestemmingsplan Vliertuin in de gemeente Winterswijk.

De volgende onderzoeksvragen zullen in onderhavige rapportage worden beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?

Uit een door Econsultancy uitgevoerd vleermuisonderzoek¹ is gebleken dat in het plangebied een zomerverblijfplaats van 1 gewone dwergvleermuis aanwezig is in één van de te slopen schoolgebouwen. Tevens is er sprake van belangrijk foerageergebied van met name laatvliegers.

Door de sloop van de bebouwing wordt een verblijfplaats van vleermuizen aangetast. Om negatieve gevolgen te voorkomen worden maatregelen uitgevoerd die bestaan uit het ongeschikt maken van de huidige bebouwing alvorens deze te slopen en het realiseren van verblijfplaatsen in de nieuwbouw. De sloop van de huidige bebouwing vindt plaats nadat de nieuwbouw is gerealiseerd.

Een deel van het foerageergebied van de laatvlieger wordt aangetast. Middels het verbeteren van foerageergebied binnen het plangebied en het verbeteren van de bereikbaarheid van potentieel foerageergebied in de omgeving wordt dit verlies gecompenseerd. Door het toepassen van vleermuisvriendelijke verlichting wordt het verlies aan foerageergebied zoveel beperkt.

Voor het verstoren van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt ontheffing aangevraagd. Voor het compenseren van het leefgebied van de laatvlieger vragen we te beoordelen of de voorgestelde maatregelen afdoende zijn.

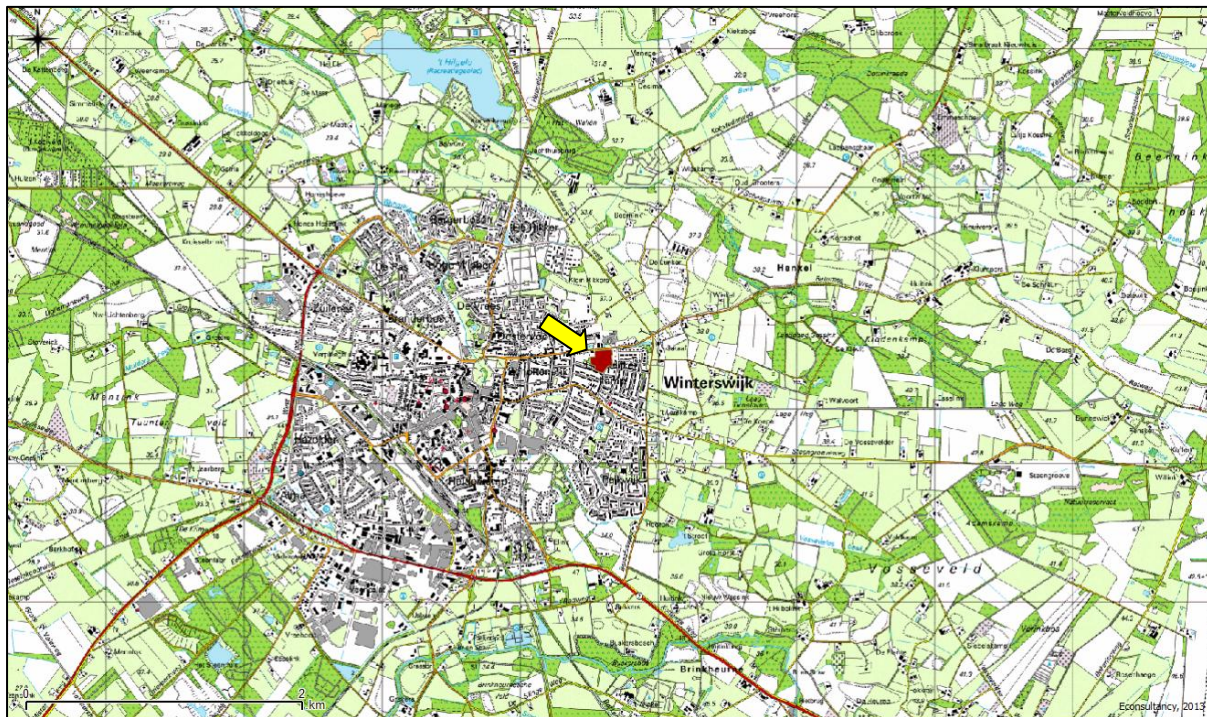
¹ Aanvullend ecologisch veldonderzoek, Econsultancy rapport WIN.BRO.ECO2, 12126440, 9 oktober 2013

2 GEGEVENS VAN DE LOCATIE EN HET GEBRUIK DOOR FLORA EN FAUNA

2.1 Locatiegegevens en huidige situatie

De onderzoekslocatie (± 2 ha) betreft het plangebied Vliertuin, gelegen aan de noordoostzijde van de kern van Winterswijk in de gemeente Winterswijk (zie figuur 1).

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 41 E (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 247.600$, $Y = 443.770$.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.

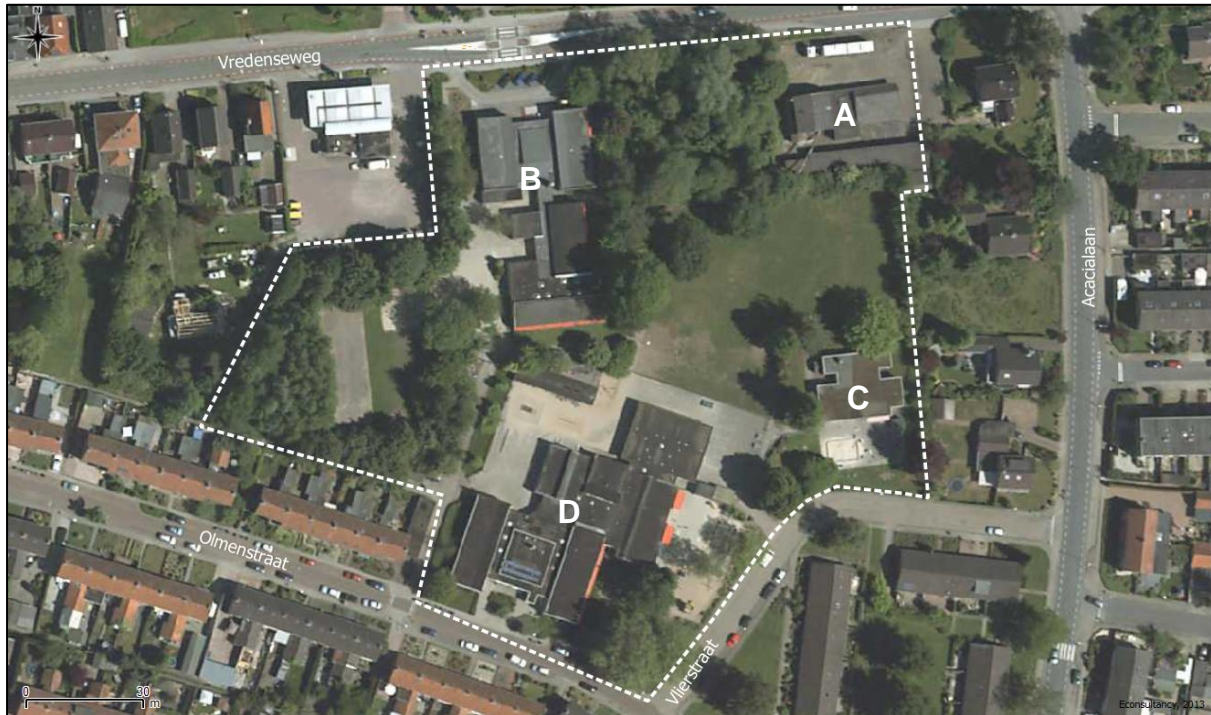
De onderzoekslocatie betreft een terrein dat is bebouwd met een loods van een aannemersbedrijf (A) en een drietal schoolgebouwen (B, C, en D). De gebouwen zijn als volgt in gebruik (zie figuur 2):

- A: Opslag en voormalige werkplaats (machinale houtbewerking).
- B: De Vlier, katholieke Daltonschool.
- C: Peuterspeelzaal Klaverblad.
- D: Kinderdagverblijf de Vuurtoren.

Verder bestaat de onderzoekslocatie uit gazon, verhard schoolplein, houtsingels en enkele monumentale bomen.

Ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich de Vredenseweg en een bejaardenflat. Aan de oostzijde grenst de onderzoekslocatie aan de tuinen en woonhuizen langs de Acacialaan. Aan de zuidzijde ligt de Olmenstraat en de Vlierstraat. Aan deze wegen is woonbebouwing aanwezig. Aan de westzijde bevinden zich ruime achtertuinen van de bebouwing aan de Vredenseweg.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied bevindt zich circa 3 kilometer ten oosten van de onderzoekslocatie. Het betreft Willinks Weust.

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie ligt niet in of in de nabijheid van een kerngebied, verbingsgebied of verwevingsgebied, behorend tot de EHS. De directe omgeving buiten de bebouwde kom van Winterswijk is deels aangewezen als EHS natuur. Bovendien geldt voor een groot deel van deze gebieden een verweven functie van natuur met agrarisch gebruik.

In figuur 3 is de ligging ten opzichte van beschermde gebieden weergegeven.

Figuur 3. Ligging plangebied ten opzichte van de EHS (groen) en Natura 2000 (gearceerd).

2.3 Verantwoording effectenstudie en verspreidingsinformatie

Door BRO is in juli 2012 een quickscan flora en fauna uitgevoerd (rapport 211x04478, 6 december 2012). Hiertoe is een bronnenonderzoek uitgevoerd en is op 24 juli 2012 een verkennend veldbezoek gebracht op de onderzoekslocatie, door een ecooloog van BRO. Op basis hiervan is door BRO nader onderzoek naar het voorkomen van steenmarters en vleermuizen op de onderzoekslocatie geadviseerd.

Door Econsultancy is in 2013 een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd (rapportnummer 12126440, WIN.BRO.ECO2). Voor vleermuizen zijn in de periode half mei tot oktober in totaal vijf veldbezoeken aan het plangebied gebracht. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2013). Dit protocol is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/zwermplaats voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetectors (Pettersson D 240x). Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is aandacht besteed aan sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen deze geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

2.4 Deskundige begeleiding

De deskundigen die zijn betrokken bij het project zijn ing. E.R. Witter, ing. K. Wopereis en ing. L. Hunink-Verwoerd. De ecologen van Econsultancy hebben meerdere jaren ervaring met risicoadviesing en veldonderzoek naar alle relevante beschermde soortgroepen. De medewerkers van Econsultancy zijn actief bij diverse organisaties en belangen behartigers zoals Netwerk Groene Bureaus, SOVON, RAVON, Zoogdierverseniging, Vleermuiswerkgroep Nederland (VLEN), Vleermuiswerkgroep Gelderland (Vlegel), Vleermuiswerkgroep Noord-Brabant, Zoogdierenwerkgroep van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg en Vogelwerkgroep Arnhem e.o.

Econsultancy is lid van de branchevereniging 'Netwerk Groene Bureaus' en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

De begeleiding van de voorgenomen werkzaamheden zal eveneens door een ter zake kundige worden uitgevoerd.

3 VERSPREIDING VAN BESCHERMDE SOORTEN OP DE LOCATIE

Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen

De onderzoekslocatie heeft een functie voor twee soorten vleermuizen. Voor laatvliegers is een functie als foerageergebied aangetoond. Het betreft echter wel een belangrijk foerageergebied, gelet op het aantal foeragerende dieren (6 exemplaren) en de ligging ten opzichte van de verblijfplaatsen. Laatvliegers foerageren in specifiek habitat, dat wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van lanen en solitaire bomen in een donkere en beschutte omgeving. Laatvliegers zijn grote vleermuizen die vrij lange foerageervluchten maken en niet zoals de veel kleinere gewone dwergvleermuizen rond één boom een grillige kunnen vlucht maken. De specifieke foerageeromstandigheden op de onderzoekslocatie zijn voor laatvliegers aanwezig rond de grote eiken op het centraal gelegen gazon en in mindere mate rond het door vegetatie omgeven schoolplein van de Daltonschool. Deze gebieden zijn ook geschikt als foerageergebied voor gewone dwergvleermuizen en worden als zodanig ook gebruikt.

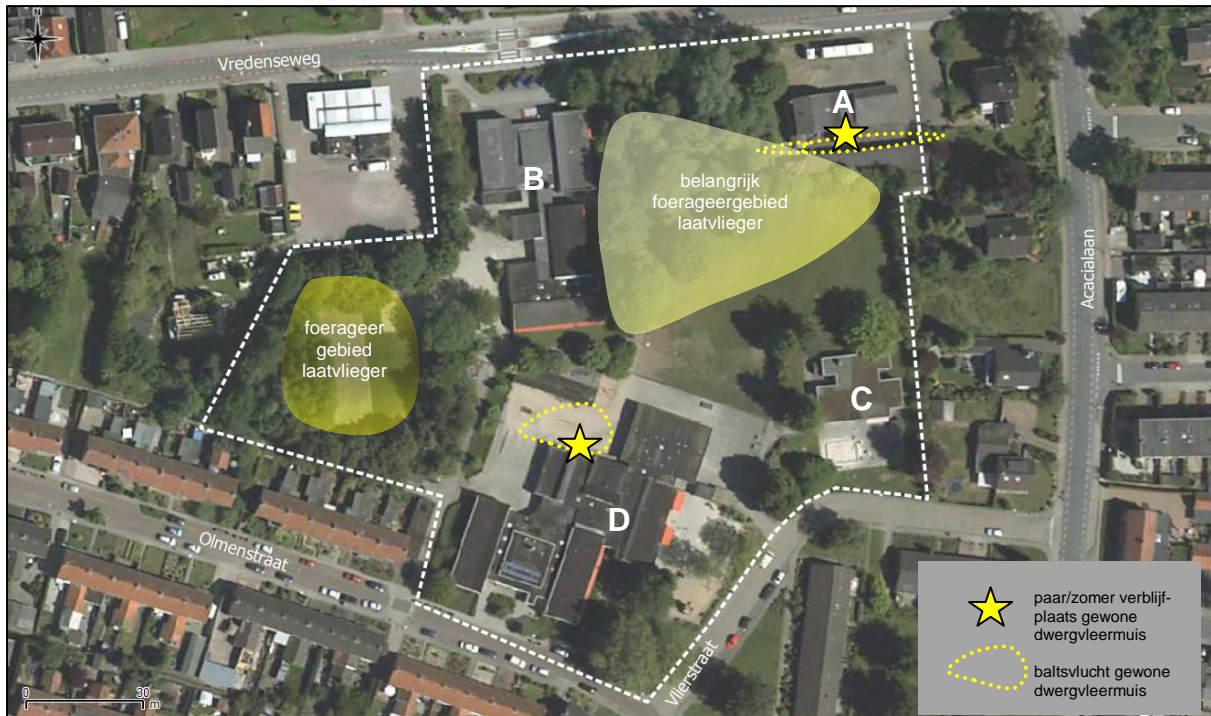
Voor gewone dwergvleermuizen is naast het gebruik als foerageergebied ook een verblijfsfunctie aanwezig. Het betreft in totaal twee verblijfplaatsen. Eén verblijfplaats bevindt zich in het gebouw van kinderdagverblijf de Vuurtoren (gebouw D in figuur 2) en één in een aanbouw van de werkplaats van het aannemersbedrijf (gebouw A in figuur 2). In beide gebouwen is zowel de functie als paarverblijf, als die van een zomerverblijf aanwezig. De functie als winterverblijfplaats kan moeilijk worden aangetoond. De aangetoonde verblijfplaatsen zijn echter niet geschikt voor gebruik in de winter. In gebouw D is de verblijfplaats aan de voorzijde geheel open is, waardoor deze naar verwachting niet vorstvrij is (zie figuur 4). Voor de verblijfplaats in gebouw A geldt hetzelfde, het betreft een ruimte achter een betimmering.

Figuur 4. Verblijfplaats gewone dwergvleermuis in gebouw D (locatie Vuurtoren).

De waarnemingen gedurende het onderzoek zijn samengevat weergegeven in figuur 5.

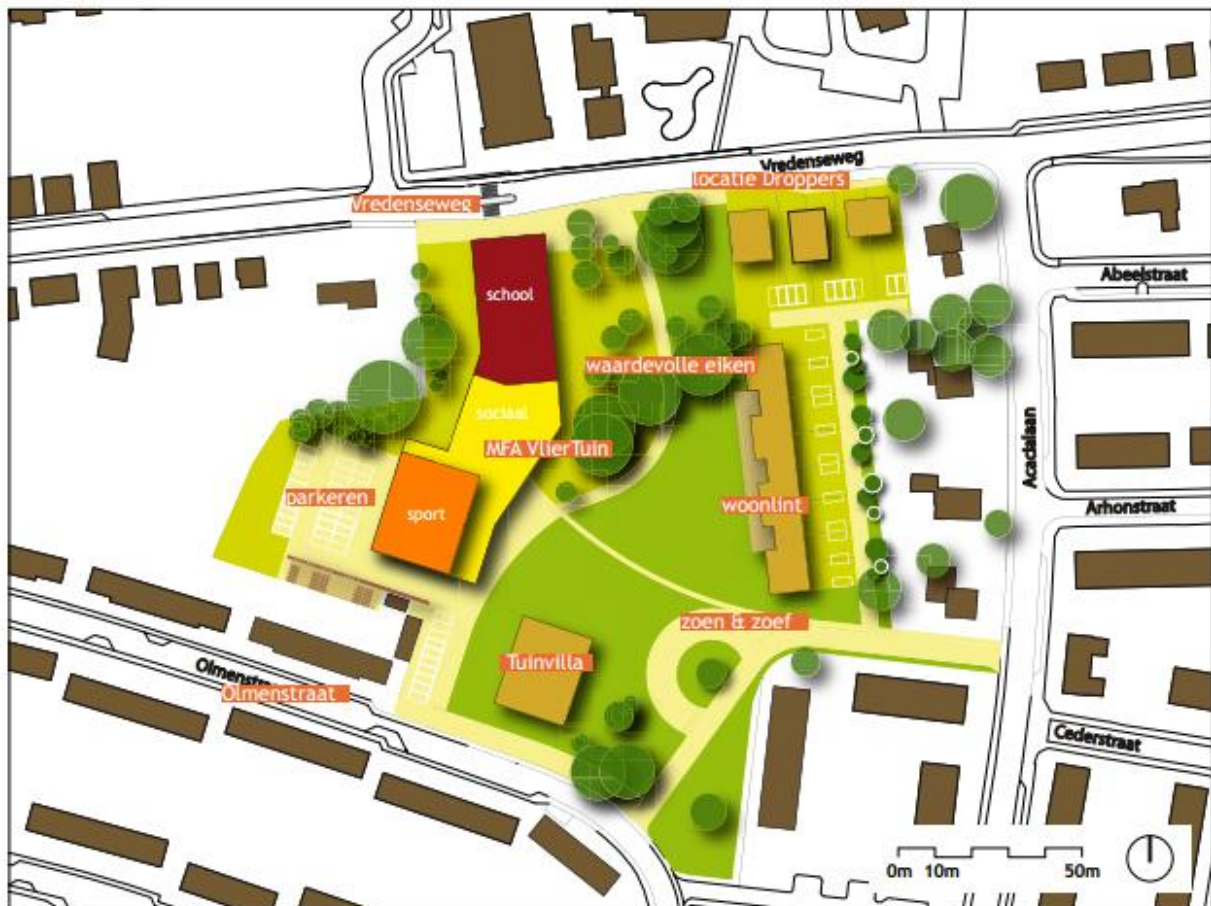

Figuur 5. Samenvatting waargenomen functies voor vleermuizen in het seizoen 2013.

4 VOORGENOMEN INGREEP OP DE LOCATIE EN ONDERBOUWING

4.1 Voorgenomen activiteiten en manier van uitvoering

Het bestemmingplan Vliertuin behelst de realisatie van een multifunctionele accommodatie (MFA) en een centraal buurtpark. De accommodatie wordt gerealiseerd min of meer op de plek van het huidige schoolgebouw De Vlier (gebouw B in figuur 2). De bestaande bebouwing zal worden gesloopt, waarbij de huidige gebruiker tijdelijk in gebouw D worden gehuisvest. Na de realisatie van het MFA worden gebouw B en C gesloopt en wordt ter plaatse van gebouw D een tuinvilla gerealiseerd, een kleinschalig appartementengebouw. Onderdeel van het bestemmingsplan is verder de bouw van een woonlint op het oostelijk deel van het terrein, alsmede de bouw van drie woningen op het terrein van de aannemer (locatie Droppers). In figuur 6 is een voorbeeld van de verkaveling opgenomen. Dit betreft geen definitief stedenbouwkundig ontwerp (versie juli 2013).

Figuur 6. Voorbeeld verkaveling (geen definitief ontwerp, bron Vliertuin, Stedenbouwkundige randvoorwaarden, juli 2013)

4.2 Doel en belang van de activiteiten

Doel van het plan is de herontwikkeling van het gebied voor de bouw van een multifunctionele accommodatie waarin naast een nieuwe basisschool een buitenschoolse opvang en een sportzaal zal worden ondergebracht. Het gebouw zal naast onderwijs en sport dus ook mogelijkheden bieden voor tal van andere zaken, zoals bijvoorbeeld oefenruimtes voor muziekgroepen. Verder wordt in het plan-gebied ruimte gereserveerd voor de aanleg van een groenzone. Bij het plan is sprake van een breed maatschappelijk belang.

Het gegeven dat de bestaande scholen in Winterswijk Oost niet meer aan de eisen van deze tijd voldoen en aan vervanging toe zijn is voor de gemeente aanleiding om in samenspraak met de scholen en wijkbewoners na te denken hoe een vernieuwingsslag kan/moet worden gemaakt. Hierbij diene de nieuwe voorzieningen aan te sluiten bij de huidige ontwikkelingen en behoeften in het onderwijs, maar waarbij de voorzieningen ook een impuls geven aan de wijken. Het gaat dus niet alleen om vernieuwing van onderwijsvoorzieningen, de doelstelling is veel breder.

4.3 Planning en onderbouwing van de activiteiten

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 5 jaar, van augustus 2014 tot en met augustus 2019. Het bestemmingsplan wordt eind februari vastgesteld. De exacte inrichting is nog niet bekend. Het plan zal echter in grote lijnen volgens het huidige plan worden uitgevoerd. De huidige verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt pas aangetast als de nieuwbouw van het MFA gereed is. Dit zal niet eerder zijn dan in 2015. De werkzaamheden die van invloed zijn op het foerageergebied van vleermuizen vinden plaats na het broedseizoen, in het najaar van 2014.

De realisatie van het woonlinten het particulier initiatief (locatie Droppers) zal naar verwachting op de middellange termijn plaatsvinden. Dit is mede afhankelijk van de situatie op de woningmarkt.

4.4 Alternatieven

Aanvankelijk is uitgegaan van één nieuwe bredeschool. De ontwikkeling van één bredeschool bleek echter maatschappelijk niet haalbaar vanwege de grote hoeveelheid bouwmassa op één locatie. Daarom heeft de gemeente, in samenspraak met de scholen en de wijk, gekozen voor twee locaties, waar Vliertuin er één van is.

Handhaving van de bestaande schoolgebouwen is geen optie gezien de bredere doelstelling die wordt nagestreefd. De benodigde functies zijn in de bestaande bebouwing middels verbouwing niet te realiseren. Daarom is gekozen voor nieuwbouw.

Handhaving van het gehele foerageergebied voor de laatvlieger is gelet op het toekomstige ruimtebeslag niet mogelijk. Het verlies wordt echter zoveel mogelijk beperkt en elders in het plangebied gecompenseerd. Het realiseren van parkeerruimte elders in het plangebied zal het parkachtige karakter dat wordt nagestreefd teniet doen.

4.5 Wettelijk belang van de ingreep

De gemeente is het programma Impuls Winterswijk Oost begonnen om de publieke ruimten opnieuw te ontwikkelen en om nieuwe faciliteiten voor onderwijs, maatschappelijke voorzieningen en sport te maken. In dat kader vinden de ontwikkelingen in plangebied Pelkpark plaats. Er is sprake van de realisatie van openbare gebouwen met een maatschappelijke doelstelling. Het project behelst sloop en nieuwbouw en is derhalve te beschouwen als een ruimtelijke ontwikkeling.

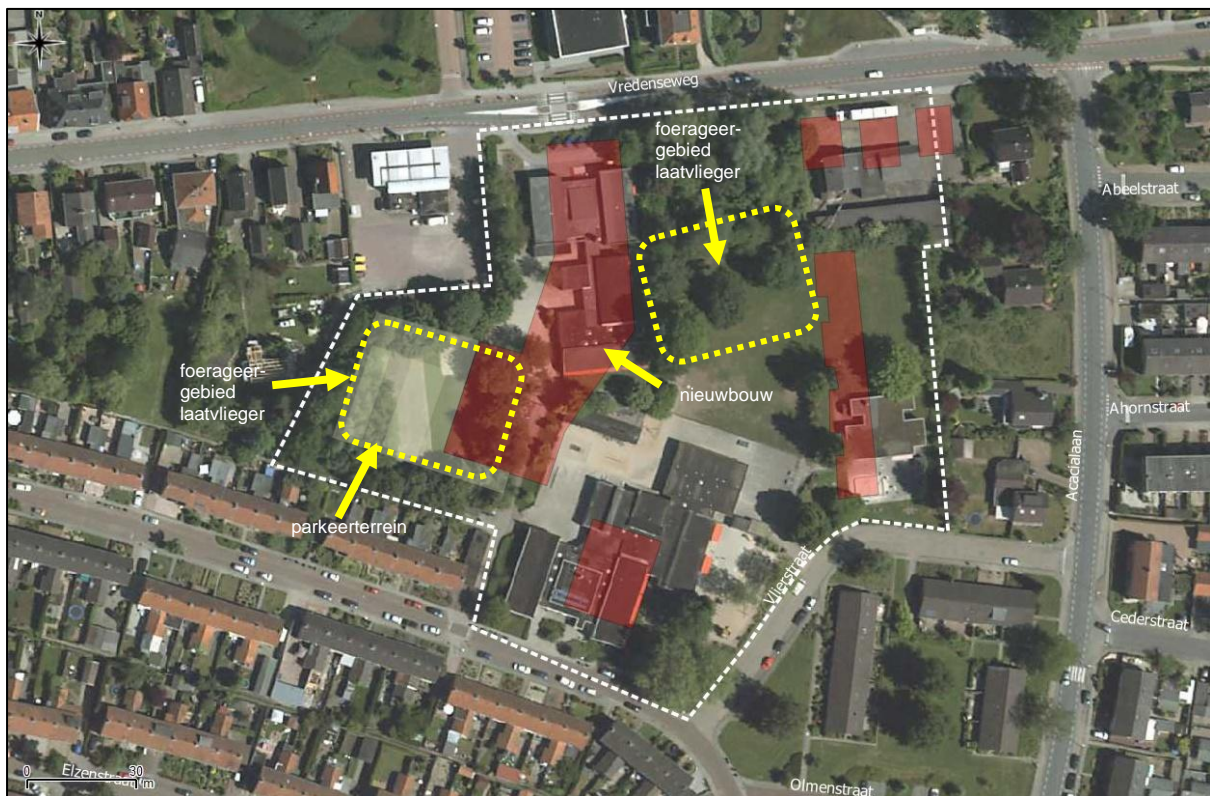
5 ANALYSE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de effecten die optreden ten aanzien van beschermde soorten. Vervolgens wordt per soort beschreven welke maatregelen er worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te beperken of te voorkomen. In hoofdstuk 6 wordt het effect van de beschreven maatregelen beschreven.

5.2 Laatvlieger

Het plangebied wordt gebruikt door meer dan 6 laatvliegers om te foerageren. De laatvliegers hebben hun verblijfplaatsen in de woonwijk ten zuiden van het plangebied. Het foerageergebied binnen het plangebied is naar verwachting een eerste stap naar foerageergebieden in het buitengebied of elders in Winterswijk. Door de voorgenomen ingreep wordt een deel van het foerageergebied van de laatvlieger aangetast. Het betreft het westelijk deel van het plangebied, dat in de huidige situatie een donker en geheel door vegetatie omsloten speelterrein is (zie figuur 7, vergelijk figuur 5). De oppervlakte van dit terreindeel is circa 1.600 m². Hier zal in de toekomst een parkeerterrein en een deel van de bebouwing worden gerealiseerd. In figuur 7 is te zien dat hierbij een deel van de bomen zal verdwijnen. Het centrale terrein met de beeldbepalende eiken wordt met de herinrichting niet aangetast.

Figuur 7. Nieuwbouw (rood) en parkeergelegenheid (lichtgroen) op het westelijk deel van het plangebied betekent aantasting van deel van de groenstructuur die wordt gebruikt door laatvliegers om te foerageren (gele stippellijn).

De maatregelen die getroffen worden om het verlies aan oppervlakte foerageergebied te compenseren zijn in te delen in de volgende onderdelen:

- a. Aanleg parkachtige begroeiing op noordelijk deel van het plangebied.
- b. Beperken negatieve effecten ter plaatse van de nieuwe parkeerplaats.
- c. Aanleg vliegroute met verbinding naar buitengebied.

Ad a.

In de toekomstige situatie zal het gebied een parkachtige uitstraling krijgen (figuur 8). Hiertoe blijven de beeldbepalende eiken die momenteel door de laatvliegers worden gebruikt behouden (figuur 9). Het noordelijk deel van het plangebied is momenteel ongeschikt als foerageergebied voor de soort. Er is weliswaar veel groen aanwezig, door de ondergroei en dunne takken is er rond de grotere bomen echter geen ruimte om te foerageren (zie figuur 10). Er kan alleen boven de boomtoppen worden gevoerd en niet rond de bomen.

Figuur 8. Groen buurtpark.

Figuur 9. Te handhaven eiken.

Figuur 10. Dichte bosschage wordt verwijderd ter verbetering van de foerageerfunctie.

De dichte ondergroei zal worden verwijderd en enkele solitaire bomen krijgen de gelegenheid om verder uit te groeien. Op deze wijze zal het oppervlakte parkachtige karakter binnen het plangebied worden uitgebreid met 1.600m². Hiermee is het foerageergebied voor wat betreft de oppervlakte volledig gecompenseerd.

Ad b.

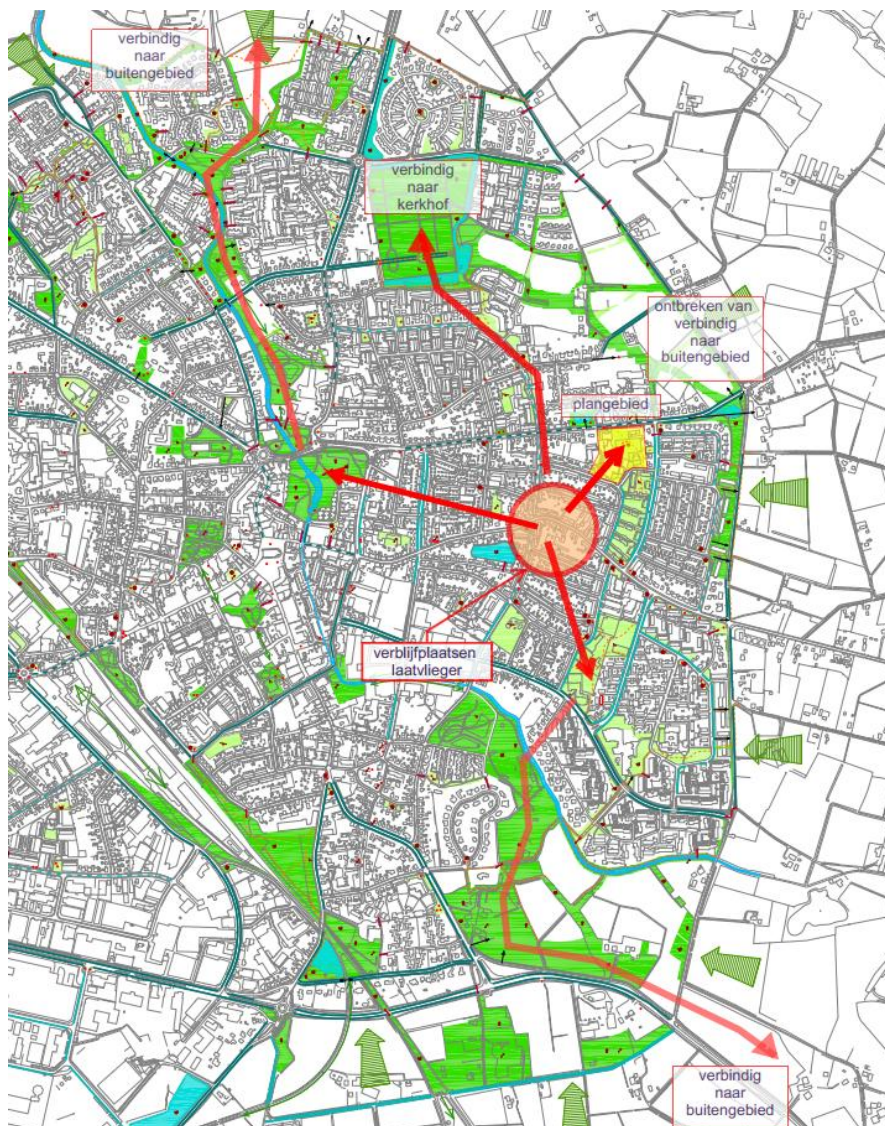
Niet de gehele groenstructuur rond de parkeerplaats zal worden aangetast. Langs de noordzijde blijft houtige beplanting aanwezig om een afscheiding met het aangrenzende tankstation te behouden. Langs de westelijke grens blijven hoge bomen aanwezig op het aangrenzende perceel. Laatvliegers kunnen dus gebruik blijven maken van het gebied om te foerageren. De huidige donkerte zal echter verdwijnen in verband met het gebruik als parkeerterrein, dat vanwege veiligheidsoverwegingen verlicht zal worden. De verlichting zal worden uitgevoerd met vleermuisvriendelijke, amberkleurige lampen. Hierdoor wordt verstoring van het foerageergebied beperkt blijven.

Ad c.

De laatvliegers hebben naar verwachting hun kerngebied in de bomenbuurt, waar veel daken gedekt zijn met holle dakpannen. Tussen deze pannen is voor laatvliegers veel verblijfsruimte, evenals onder de nokpannen. Op een luchtfoto zijn de daken herkenbaar aan de rode kleur.

Vanuit het kerngebied kunnen de vleermuizen in verschillende windrichtingen uitvliegen. Uit onderzoeken van Econsultancy in 2013 blijkt dat in ieder geval ten noordoosten en ten zuidoosten er in het begin van de avond wordt gefoerageerd in de parkachtige groenvoorzieningen. Aangenomen mag worden dat ook in westelijke richting, naar het centraal gelegen park wordt gevlogen.

Vanuit westelijke en zuidelijke richting kan via de bestaande groenstructuren het buitengebied worden bereikt. In noordwestelijke richting kan via bestaande groenstructuren het kerkhof worden bereikt. Hier zijn goede foerageermogelijkheden. Een en ander is weergegeven in figuur 11.

Figuur 11. Theoretisch terreingebruik kolonie laatvliegers.

Uit de analyse van het theoretisch terreingebruik door laatvliegers blijkt dat ter hoogte van het plangebied er geen duidelijke verbinding naar het buitengebied is. groenstroken of wegbegeleidende beplanting (zie figuur 13). Doordat zich vlak ten oosten van de bebouwde kom een molen bevindt is het niet mogelijk om door het aanplanten van bomen een vliegroute te creëren langs de Vredenseweg (ten noorden van het plangebied, richting het buitengebied). Binnen een molenbiotoop is het niet toegestaan om hoge bomen te planten. Om toch een mogelijkheid te creëren voor laatvliegers om in oostelijke richting aansluiting bij het buitengebied te vinden, wordt een groene verbinding gemaakt in noordoostelijke richting (zie figuur 12).

Figuur 12. Aanleg groene verbinding naar buitengebied, via plangebied de Rikker. Mogelijk toekomstige vliegroute in geel.

De groene verbinding wordt deels aangelegd in het kader van het woningbouwproject de Rikker. In figuur 12 is enkel het beplantingsplan aangegeven voor wat betreft de bomen. Het plantgoed bestaat uit els en lindes met een stamomtrek van 40 tot 50 cm. De aansluiting ter plaatse van het plangebied Vliertuin wordt gevormd door enkele grote eiken, aangeduid als Homans bos (zie figuur 14).

Figuur 13. Vredensweg, gedeelte waar bomenplant niet mogelijk is in verband met molenbiotoop.

Figuur 14. Vredensweg ter hoogte van plangebied Vliertuin. De drie grote eiken vormen de start van de vliegroute naar het noordoosten.

Figuur 15. Huidige plangebied de Rikker. De aanplant van de groenstructuur vindt in 2014 plaats.

5.3 Gewone dwergvleermuis

De te nemen maatregelen zijn in algemene zin in te delen in de volgende vier stappen:

- a. alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de potentiële verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. onderzoekslocatie voor de ingreep ongeschikt maken voor beschermde soorten;
- c. controleronde(s) om afwezigheid beschermde soorten op moment van ingreep aan te tonen;
- d. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor beschermde soorten creëren.

Ad a. (tijdelijke verblijfplaatsen)

Aangezien de sloop van de panden met verblijfplaatsen plaatsvindt nadat de nieuwbouw gereed is, worden er geen tijdelijke voorzieningen aangebracht.

Ad b. (ongeschikt maken)

Het ongeschikt maken wordt gerealiseerd door het handmatig en voorzichtig verwijderen de afdeksteen bij het gebouw de Vuurtoren. Met behulp van een zaklantaarn wordt eerst de ruimte geïnspecteerd op aanwezigheid van een vleermuis. Als een dier wordt gelokaliseerd wordt getracht het dier zodanig te verstoren dat het uit eigen beweging wegvliegt. De exacte werkwijze wordt beschreven in het ecologisch werkprotocol dat zal worden opgesteld ter voorbereiding van de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden.

Ter plaatse van de werkplaats van het aannemersbedrijf wordt de houten betimmering langs de dakrand van de kleine uitbouw verwijderd. Ook hier wordt eerst getracht een dier te lokaliseren. Aangezien het een kleine en lage uitbouw is (2 meter hoog en oppervlakte 3 x 3 meter) is het lokaliseren naar verwachting goed uitvoerbaar. Mocht er toegang zijn tot een spouw via de dakrand, dan worden aanvullend in de 3 gevels tochtgaten gemaakt met een afmeting van 1 x 1 meter. De exacte werkwijze wordt beschreven in het ecologisch werkprotocol dat zal worden opgesteld ter voorbereiding van de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden.

Voor het ongeschikt maken is geen specifieke periode waarin de maatregelen wel of niet getroffen kunnen worden. Beide verblijfplaatsen zijn niet geschikt als winterverblijf, zodat de winter de voorkeursperiode is.

Ad c. (controle ronde)

Doordat de bekende verblijfsmogelijkheden zijn verwijderd is er voldoende zekerheid omtrent het ongeschikt zijn als verblijfplaats. Er bestaat echter altijd een kans dat de gewone dwergvleermuis elders in het gebouw een alternatief verblijf zoekt. Een controle ronde wordt onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd, minimaal 3 dagen voorafgaand aan de sloop van de bebouwing. Indien blijkt dat er elders in de bebouwing een verblijfplaats is betrokken door de gewone dwergvleermuis, dan worden ter plekke aanvullende maatregelen getroffen, wederom gevolgd door een controle ronde.

Ad d. (verblijfplaatsen in nieuwbouw)

Omdat de verblijfplaatsen binnen het plangebied beide territoriale mannetjes betreft kan de compensatie niet vlak bij elkaar plaatsvinden. Er zal voldoende afstand (100 meter) tussen de verblijfplaatsen moeten zijn om voldoende zekerheid te hebben omtrent het succes van de maatregelen.

Conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de gewone dwergvleermuis (Ministerie van EZ, 2013) zal de nieuwbouw (MFA) worden voorzien van 4 nieuwe verblijfplaatsen ter compensatie van het verlies van de verblijfplaats in het gebouw de Vuurtoren. Deze mogen uitwendig aan de nieuwbouw worden aangebracht. De initiatiefnemer is echter voornemens om de spouw op 4 plekken toegankelijk te maken voor vleermuizen.

De verblijfplaats ter plaatse van het aannemersbedrijf zal worden gecompenseerd middels 4 kasten aan woonhuizen in de directe omgeving. Het type kast is vergelijkbaar met het type "Roemenie" van Vivara. Vanwege de duurzaamheid zullen houtbetonnen kasten worden toegepast. De kasten mogen conform hetgeen in de soortenstandaard is gesteld, dienst doen als permanente verblijfplaats. Er wordt voor gekozen om niet in de nieuwbouw verblijfplaatsen aan te brengen, omdat er sprake is van een particulier initiatief, waarvan het ontwerp en de uitvoering nog niet bekend is.

5.4 Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen

De maatregelen ten aanzien van het foerageergebied van laatvliegers worden in 2014 uitgevoerd. Het betreft het aanplanten van bomen in het gebied de Rikker en de snoeiwerkzaamheden op het noordelijk deel van het plangebied.

De compensatie van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen vinden plaats gedurende de bouwperiode. Voor de verblijfplaats in het deel van het plangebied locatie Droppers kan dit in een later stadium toegepast worden, aangezien voor de sloop nog geen concrete tijdpad is aan te geven. Om te voorkomen dat het treffen van maatregelen voor dit deel van het plangebied wordt vergeten, wordt het aanbrengen van de vleermuiskasten in 2014 uitgevoerd.

5.5 Zorgvuldig handelen en zorgplicht

Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het werken buiten het broedseizoen van vogels. De wijze waarop de werkzaamheden betreffende het ongeschikt maken worden uitgevoerd, zal worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Hierin wordt beschreven op welke wijze het beschadigen van vleermuizen wordt voorkomen, hoe te handelen bij het aantreffen van een vleermuis, hoe te handelen bij onvoorziene omstandigheden. Tevens wordt vastgelegd welke partijen betrokken zijn bij de werkzaamheden en welke verantwoordelijkheden deze partijen hebben ten aanzien de uitvoering.

6 EFFECTEN VAN DE MAATREGELEN

6.1 Effecten op korte termijn op beschermde soorten

Gewone dwergvleermuis

Zonder het treffen van maatregelen gaat er door de sloop van gebouwen A en B (figuur 2) twee zomer/paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verloren. De soort maakt gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen en zal in de directe omgeving voldoende alternatieve verblijfplaatsen hebben om naar uit te wijken. De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort van Nederland die in vrijwel geen enkel bewoond gebied ontbreekt. Er zijn geen aanwijzingen voor een toe- of afname van aantallen. Het verlies van een enkele verblijfplaats heeft dan ook geen effect op de gunstige staat van instandhouding, zowel lokaal als landelijk gezien. Behalve een verblijfsfunctie is er ook sprake van een functie binnen de voortplantingscyclus van de soort. Er is sprake van twee territoria van twee mannetjes van de gewone dwergvleermuis, waarbinnen paring plaatsvindt. Omdat de gewone dwergvleermuis een trage voortplanting kent, verloopt uitbreiding of herstel van een populatie niet snel. Behoud en herstel van de functie in de voortplantingscyclus is daarom noodzakelijk.

Laatvlieger

De laatvlieger is binnen Nederland een algemeen voorkomende soort. Gegevens over aantalsverloop zijn niet voorhanden, maar algemeen wordt aangenomen dat de soort een negatieve trend volgt. Laatvliegers maken binnen het plangebied gebruik van twee locaties om te foerageren (zie figuur 5). De belangrijkste locatie (rond enkele oude eiken, waar maximaal 6 exemplaren zijn waargenomen) blijft in de nieuwe situatie bestaan en (rekening houdend met licht) zal er geen negatief effect zijn. Een tweede plek waar door een laatvlieger werd gefoerageerd is de huidige, door beplanting omgeven speeltuin van de Daltonschool. Hier zal een parkeerterrein worden gerealiseerd, alsmede een deel van het MFA. Dit betekent dat het aanbod aan foerageergebied afneemt. Op korte termijn zijn geen negatieve effecten te verwachten, aangezien er in de directe omgeving nog alternatief foerageergebied voorhanden is. Een deel van de vegetatie blijft behouden en het parkeerterrein wordt vleermuisvriendelijk verlicht, zodat de foerageermogelijkheden niet geheel verdwijnen.

6.2 Effecten lange termijn op gunstige staat van instandhouding

Gewone dwergvleermuis

Evenals een beperkt korte termijn effect is er op de lange termijn geen sprake van negatieve effecten op populatieniveau, zowel landelijk als lokaal. Indien de maatregelen getroffen worden zoals beschreven in dit activiteitenplan zal de situatie voor de soort en het individu niet verslechteren. Het aanbod aan verblijfplaatsen is "van nature" al vrij groot. Door aanvullend verblijfplaatsen aan te bieden aan de soort is met voldoende zekerheid te voorspellen dat negatieve effecten op de lange termijn zijn uitgesloten.

Laatvlieger

Op de lange termijn is er voor laatvliegers een verbetering ten opzichte van de huidige situatie beoogd. Het groenbeheer op de locatie wordt afgestemd op een parkachtige uitstraling, hetgeen voor de soort gunstige effecten heeft op het voedselaanbod. Bovendien wordt de verbinding naar het buitengebied verbeterd, zodat laatvliegers (en gewone dwergvleermuizen) toegang hebben tot een groter areaal met potentieel jachtgebied. Doordat de schade zoveel mogelijk wordt beperkt en er wordt ingezet op drie verschillende types maatregelen wordt de kans op succes als ruim voldoende ingeschat.

6.3 Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

6.3.1 Gewone dwergvleermuis

De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats blijft gegarandeerd. Het beschadigen of vernielen wordt voorkomen door het treffen van maatregelen. Bovendien zijn er voldoende alternatieven.

Ondanks het nemen van maatregelen verstoort de initiatiefnemer de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen binnen het plangebied. De verstoring leidt niet tot beschadigen en vernielen van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren. Hierdoor kan deze ontheffingsaanvraag ten aanzien van gewone dwergvleermuizen getoetst worden aan de criteria (nationale belangen) voor het verlenen van een ontheffing.

6.3.2 Laatvlieger

De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen blijft gegarandeerd. Het beschadigen of vernielen treedt niet op. Indirecte verstoring door verslechtering van het voedselaanbod in de omgeving van de verblijfplaatsen wordt voorkomen.

De initiatiefnemer verstoort, beschadigt of vernielt geen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen binnen het plangebied. Hierdoor kunnen de voorgestelde maatregelen worden beoordeeld om vast te stellen dat overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen.

7 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Winterswijk een activiteitenplan opgesteld, ter begeleiding van een ontheffingsaanvraag in het kader van artikel 75c van de Flora- en faunawet ten behoeve van de voorgenomen sloop en nieuwbouw binnen plangebied Vliertuin in de gemeente Winterswijk.

Ter onderbouwing van de aanvraag is een effectenanalyse opgesteld en zijn mitigerende maatregelen opgesteld. De volgende onderzoeksvragen zijn beantwoord:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig?
  - gewone dwergvleermuis
  - laatvlieger
- Welke functie heeft het plangebied voor de soorten?
  - gewone dwergvleermuis: twee verblijfplaatsen (territoriale mannetjes)
  - laatvlieger: foerageergebied
- Wat is de omvang en duurzame staat van instandhouding van de bij de ingreep betrokken populaties van beschermde soorten?
  - gewone dwergvleermuis: de duurzame staat van instandhouding van gewone dwergvleermuis is niet in het geding.
  - laatvlieger: staat van instandhouding onbekend, waarschijnlijk negatieve trend.
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen behouden?
  - gewone dwergvleermuis; functionaliteit blijft behouden door compensatie.
  - laatvlieger: functionaliteit blijft behouden door maatregelen
- Welke eigenschappen van het gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
  - gewone dwergvleermuis: zomer/paarverblijf (2 stuks)
  - laatvlieger: foerageergebied (6 exemplaren)
- Hoe groot wordt het succes van de te nemen maatregelen ingeschat?
  - gewone dwergvleermuis: de nieuwbouw wordt geschikt gemaakt voor de soort en er worden kasten opgehangen. De soort maakt aantoonbaar gebruik van dergelijke verblijfplaatsen, de kans op succes is groot.
  - laatvlieger: succes is moeilijk in te schatten, echter doordat de schade zoveel mogelijk wordt beperkt en er wordt ingezet op drie verschillende types maatregelen wordt de kans op succes als ruim voldoende ingeschat.
- Welke maatregelen moeten getroffen worden om aan de zorgplicht te voldoen?
  - sloop onder ecologische begeleiding, aan de hand van een werkprotocol
  - werken buiten broedseizoen
- Zijn er voor de streng beschermde soorten geen meer bevredigende oplossingen?
  - er zijn geen oplossingen voorhanden waarbij de huidige bebouwing blijft bestaan.
- Welk wettelijk belang is er waardoor de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd?
  - het betreft een maatschappelijk belang. De werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting"

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtname van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl
INTERNET
econsultancy.nl

